

CMR SİGORTASI

CMR SİGORTASI NEDİR? TEMİNATLARI NELERDİR?

- ◉ CMR (Taşıyıcının Yurt Dışı Sorumluluğu) Sigortası
- ◉ Cmr Sigortası ile, taşıyıcının Cmr Konvansiyon'una göre kusurlu olduğu durumlar güvence altına alınır. Uluslararası karayolu taşımacılığı yapan nakliyat firmalarının taşıdıkları yüklerle ilgili olarak Cmr Konvansiyonu'ndan (Convention on the contract for the international carriage of goods by road) kaynaklanan hukuki sorumluluklarını poliçede belirtilen şartlar ve limitler dahilinde teminat altına alan sigorta türüdür

CMR (TAŞIYICININ YURT DIŞI SORUMLULUĞU) SİGORTASI

- ◉ Uluslararası karayolu nakliyecileri, Cmr Konvansiyonu bakımından istihdam ettikleri kişilerin ve taşımanın yapılması için hizmetinden faydalandıkları araçların, görevlerini yerine getirirken işlemiő oldukları kusurlardan sorumludurlar. Bu sorumluluk, taşıyıcının malları taşınmak üzere teslim aldığı anda başlar ve varma yerindeki alıcıya teslimine kadar devam eder.
- ◉ Cmr Sigortası taşınan malın sigortası olmayıp, sadece taşıyıcının Cmr Konvansiyon'una göre kusurlu olduğu durumlarda, konvansiyonun belirlemiő olduğu sorumluluk sınırları çerçevesinde doğacak sorumluluğu teminat altına alır.

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- Taşıyıcı Mali Mesuliyet Sigortası türlerinden biridir. Uluslararası karayolu taşımacılığı yapan nakliyat firmalarının yaptıkları taşımalar ile ilgili olarak Cmr sözleşmesinden kaynaklanan hukuki sorumluluklarını, poliçede belirtilen şart ve limitler ile teminat altına alır. Taşıma işini üstlenen taşıyıcıların, karayolu ile gerçekleştirdikleri nakliyeyi, anlaşma imzalayan ülkelerden birine veya birinden yapmış olmaları gerekir. Taşıyıcının mal sahibine ve üçüncü kişilere olan sorumluluğu son derece geniştir. Mallar hasarsız olarak teslim alınmış olsa dahi, tesliminden sonra meydana gelecek ziyan ve hasarlardan taşıyıcı sorumludur. Sigortacı bu sorumluluğu üstlenir

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- ◉ Cmr sigortası taşınan malı değil, taşıyıcının taşıdığı mallara ilişkin hukuki sorumluluklarını teminat altına aldığından mal sigortası ile birbirine karıştırılmamalıdır. Malın sahibi tarafından yaptırılan mal sigortası mevcut ise (mal vaki bir hasar durumunda) malın sigortacısı hasarı tazmin etmektedir. Ancak bu hasarın, mallar nakliyecinin emanetinde iken vuku bulduğu saptandığında, mal sigortacısı nakliyeciyeye karşı rücu hakkını kullanabilmektedir. Mal sigortası olmayan veya hasarın mevcut mal sigorta poliçesi teminatına girmediği hallerde ise mal sahibi nakliyeciden bu hasarı tazmin etmesini talep etmektedir.

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- ◉ Mal sigortalarında primi mal sahibi öderken, Cmr sigortasında primi nakliyecisi ödemektedir. Sigorta fiyatı, nakliyecinin yıllık brüt navlun kazancının bir yüzdesi ile ifade edilmekte olup, bu yüzdenin yıllık navluna uygulanması ile bulunan prim, sigortacı ile nakliyecisi arasında tespit edilen ve poliçede öngörülen şekilde tahsil edilmektedir. Taşıyıcının sorumluluğu (Cmr) sigortası, yalnız sigortalının kendi taşıma senetleri ve araçları ile yaptığı taşımaları değil, aynı zamanda kendi hamule senetleri ile başka nakliye firmaları vasıtasıyla veya bu firmalardan kiraladığı araçlarla yaptığı taşımaları da teminat altına almaktadır.

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- ◉ Taşımacılığın hangi belgeler çerçevesinde ve düzende yapılacağı, sorumlulukların neler olduğu, sorumsuzluk hali gibi konular Cmr konvansiyonunun içeriğini oluşturur. Ayrıca konvansiyon davalaşma şartlarını, şeklini, tazminatın limitini, faiz hadlerini vs. hususları da tanımlar.

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- ◉ Cmr sigortası ise bir sorumluluk sigortasıdır. Karayolu ile uluslararası eşya taşımacılığı yapan şirketlerin sorumluluk sigortasıdır. Bu şirketlerin mal sahiplerine, ilgililerine veya diğer taşımacılara karşı olan EŞYAYA İLİŞKİN, EŞYADAN KAYNAKLANAN sorumlulukları sigortalanmıştır. Sorumluluğun tanımlanacağı saha, hukuki kriter Cmr konvansiyonu hükümleridir.

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- ◉ Bu sigortada esas alınan unsurlar aşağıdaki gibi sıralanabilir.
- ◉ - Karayolu ile taşıma olmalıdır.
- ◉ - Yükleme ve istifleme iki ayrı ülkede olmalıdır.
- ◉ - Cmr ye taraf en az bir ülkenin olduğu, uluslar arası bir taşıma olmalıdır.
- ◉ - Taşınan şey eşya olmalıdır.
- ◉ - Eşya taşıma sözleşmesinden kaynaklanan bir borç / alacak ilişkisi olmalıdır.

CMR SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ;

- ◉ Bu ve buna benzer unsurlar bir araya geldiğinde Cmr konvansiyonu ve sigortası ortaya çıkar. Sigortacıların sigortaladığı riskin ne olduğu sorusuna gelince, sigortacı Cmr konvansiyonu hükümlerinin sigortalısı taşımacıya yükleyeceği sorumlulukları yine bu konvansiyon şartları içerisinde savunmayı ve/veya tazmin etmeyi öngörmüştür.

Poliçeyi iki şekilde değerlendirilmekte zorunluluk vardır.

A- Cmr konvansiyon hükümlerinin taşımacıya yüklemiş olduğu sorumluluklar.

B- Sigortacının poliçesinde yazmış olduğu özel-genel şartlar çerçevesinde bu sorumluluğu ne kadar üstlendiği.

- ⦿ Açıkça belirtmek gerekir ki Cmr poliçesi, sigortacılar her türlü talebi tazmin etmezler, sigortacılar kendi çıkarlarına teminatlarını daraltma yoluna gidebilirler. Sigortacıların teminat vermek istedikleri halde yasanın engellediği durumlarda olabilir. Örnek olarak; Yasalar suça teşvik edici, suçu ödüllendirici teminatlar verilmesini engeller.

Hiç bir istisna uygulamadığını kabul ederek bir sigortacının Cmr poliçesinde ödemeyi taahhüt etmiş olabileceği tazminat nedenleri aşağıdaki gibidir.

- ⦿ - Mal bedeli
- ⦿ - Navlun
- ⦿ - Vergi, resim, harçlar, diğer masraflar,
- ⦿ - Dolaylı kayıplar

Birde sigortalının herhangi bir kayıp, hasar gecikme velhasıl olay nedeni ile yapacağı harcamalar olacaktır. Yine bunlar sigortacılar tarafından ödenebilir talepler olarak değerlendirilmiş ve poliçeye yazılmış olmalıdır. Örnek:

- ⦿ - Kurtarma masrafları,
- ⦿ - Yeniden nakliye giderleri
- ⦿ - Savunma masrafları

- ◉ Bilindiđi gibi 90'lı yılların başlarında ÷lkemiz bir RO-RO'laşma süreci yaşamıştır. Bu süreç karayolu taşımacısını deniz yolunu yoğun olarak kullanır hale getirmiştir. Cmr konvansiyonu karayolu taşımalarını esas aldığına göre deniz yolu taşımacılığı sırasında konv ansiyonun çözümü nedir.
- ◉ Konvansiyonun 2. Maddesi bu konuya açıklık getirmiştir. Eşya araçtan boşaltılmadığı sürece denizyolu veya demiryolu (veya diğer) ile yapılan taşımalarda konvansiyon hükümleri uygulanabilecektir. Bazı durumlarda ise hangi taşıma türü (deniz, demiryolu gibi) sırasında olay meydana gelmişse o alandaki hukuk uygulanabilmektedir. Bu tür bir farklı uygulama kimi zaman taşımacının / sigortalının hukuki sorumluluklarını değiştirmekte ve ağırlaştırabilmektedir. Bu nedenlere de bağlı olarak sigortacıların bu gibi olaylara karşı teminat verip vermedikleri incelenmeli, poliçede GENEL AVARYA teminatı olup olmadığına bakılmalıdır.

- ◉ Haşar, kayıp ve gecikme, konvansiyon ve sigortanın doğal olarak en önemi konularını oluşturur. Cmr konvansiyonu hasar, kayıp ve gecikmeden bahseder ancak; ISLANMADAN, YANGINDAN, TRAFİK KAZASINDAN bahsetmez. Yasaların tanımını spesifik olaylara değil sonuçlara yöneliktir.
- ◉ HASAR - KAYIP - GECİKME, sigorta poliçelerinde, konvansiyon hükümlerinin tam tersine NEDEN -SONUÇ ilişkisi içinde ele alınmıştır. Bir örnek; "EĞER ISLANMA TENTENİN SU GEÇİRMEZLİK VASFINI KAYBETMESİNDEN VEYA YIRTILMASINDAN MEYDANA GELMİŞ İŞE SİGORTACININ TAZMİNAT ÖDEME SORUMLULUĞU YOKTUR" şeklindeki maddeler sigortacının kendi lehine geliştirdiği istisnalardandır.

- Malların bedeli konvansiyonda malın çıkış noktası esas alınarak belirlenmektedir. Ticaret borsası, piyasa fiyatları, hiç biri yoksa emsal malların bedeli değerlendirilmektedir. Taşımacının prensipte ödeyeceği bedel malın kıymetini aşmayacaktır. Cmr konvansiyonuna göre taşımacının ödeyeceği tazminat kilo başına 8.33 SDR ile sınırlıdır. Faiz de yıllık % 5 ile sınırlanmıştır. Konvansiyon gibi sigortacılarda aynı prensipleri sıkı sıkıya takip etmektedirler.

- Konvansiyon hükümlerine göre kasıt veya eşdeğeri bir davranışla malların zarara uğratılması halinde taşımacı yasanın kendisine tanıdığı olumlu şartlardan faydalanamayacaktır. Örneğin tazminat ödeme limiti SINIRSIZ hale gelecektir. Sigortacılar bu gibi olaylara karşı temkinli yaklaşmaktadır. Bir çok poliçede AĞIR KUSUR -KASIT gibi konularda teminat yoktur.

- Talepler 1 yıl içinde zaman aşımına uğramakla birlikte, kasıt- ağır ihmal gibi durumlarda bu süre daha da uzun olmaktadır. Çok üzerinde durulan bir konu; talepleri, davaları sigortacıların halletmesi, taşımacılara hiçbir sorumluluğun yüklenmemesi beklentisidir. Oysa bu tür bir beklenti maalesef çoğu kez yasal nedenlerle, sigorta hukuku gereği de yasal dayanaktan yoksundur. Taşımacı aleyhine yürütülecek bir yasal takibi - davayı (eğer sigortacı destek vermiyorsa) kendi hukukçuları kanalı ile karşılayacaktır.

- ◉ SAVUNMA & TAZMİN, Cmr gibi sorumluluk sigortalarının birbirinden ayrılmayan iki fonksiyonudur. Kusur ve sorumluluk tanımlanmadan bir olayın tazmin edilmesi nerdeyse mümkünde değildir, gerekçe oluşmadığından karar da verilemez. Bir çok olayda ise bu tanımlamaları yapmak zordur.
- ◉ rneęin; Kar yağışından dolayı yolların kapanması nedeni ile gecikme taşımacının kusurlu olduğu sonucunu doğurur mu?
- ◉ Eğer meteoroloji raporu ve karayollarından yolların kapandığına dair bir belge alabiliyorsanız muhtemelen sorumluluktan kurtulursunuz. İşte bu ispat bir savunma gerektirir.

- Cmr poliçelerindeki savunma fonksiyonu ciddi bir husustur bu yönde yapılacak hazırlıklar, tespitleri talepleri red etmeye değil, anlamaya hazırlık olarak kabul etmekte fayda vardır. Tazmin ise savunmanın başarısızlığı sonucu (doğal olarak) ortaya konulacak bir fonksiyondur. Her iki unsurun yaşandığı süreç içinde sigortacının ve sigortalının ORTAK ÇIKARLAR ADINA işbirliği, koordinasyonu önemlidir. Cmrkonvansiyonu ve direkt temel oluşturduğu Cmr sigortası her an, her olayda birbirlerine referans alınarak incelenmesi gereken içeriklerdir. Diğer taşıma hukuku ve sigorta teminatları da aynı şekilde düşünülmelidir. Bu sürecin irdelenmesinde tarafsız ve profesyonel bakış açısı bir çok olumsuzluğun baştan giderilmesine hizmet edecektir.